КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
Кафедра "Музичне мистецтво естради"

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
_____ О.М.Сергєєнко
«02» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГАРМОНІЯ. ПОЛІФОНІЯ

Рівень вищої освіти	**Перший (бакалаврський)**
Галузь знань	**02 Культура і мистецтво**
Спеціальність	**025 Музичне мистецтво**
Освітня програма	**«Музичне мистецтво естради (інструменталісти, вокалісти)» (три роки навчання)**
Статус дисципліни	**обов'язкова**

Київ 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «**Гармонія. Поліфонія**» для здобувачів вищої освіти, галузь знань 02 "Культура і мистецтво", спеціальність 025 "Музичне мистецтво", освітня програма "Музичне мистецтво естради (інструменталісти, вокалісти)" (три роки навчання).

Розробники: Раковська І.Е., викладач-методист вищої категорії.
Гнатів Н.В., кандидат мистецтвознавства, викладач вищої категорії, викладач музично-теоретичних дисциплін КЗВО КОР "Академія мистецтв імені Павла Чубинського".

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
"Музичне мистецтво естради"

протокол № 1 від «02» вересня 2019р.

Завідувач кафедри_____Краснитський М.М.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма “Естрадне мистецтво, інструменталісти” (чотири роки навчання)

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td colspan="2">Розподіл годин за навчальним планом</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td><td>Заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів ЄКТС – 8</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 148</td><td>1-й, 2-й</td><td>1-й, 2-й</td></tr>
<tr><td>Кількість модулів – 4</td><td colspan="2">Семестр:</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин
для денної форми

навчання: аудиторних – 2

самостійної роботи студента – 1, 2</td><td>1-й, 2-й, 3-й, 4-й</td><td>1-й, 2-й, 3-й, 4-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції:</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні:</td></tr>
<tr><td>148 год.</td><td>44 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні:</td></tr>
<tr><td>Вид підсумкового контролю:
Залік: 2-й семестр
Іспит: 4-й семестр</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Форма підсумкового контролю:
Контрольна робота: 2-й семестр
Іспит: 4-й семестр</td><td colspan="2">Самостійна робота:</td></tr>
<tr><td>92 год.</td><td>196 год.</td></tr>
</table>

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Гармонія. Поліфонія»** є надати студентам відомості з історії та теорії гармонії й поліфонії, навчити аналізувати твори з використанням різних гармонічних засобів та поліфонічних технік і форм, навчити застосовувати гармонічні прийоми і поліфонічні техніки в практичній діяльності (в процесі написання власних композицій, аранжування чи музикування), сприяти культурному і професійному розвитку студентів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:
- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК1).
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК2).
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК3).
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблему (ЗК4).
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК5).
- Навички міжособистісної взаємодії (ЗК6).
- Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК7).
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК8).
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК9).
- Здатність працювати автономно (ЗК12).
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість (ЗК13).
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК14).
- Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК16).
- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва (ФК3).
- Здатність усвідомлювати взаємозв’язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва (ФК4).
- Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва (ФК5).
- Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності (ФК6).
- Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності (ФК7).
- Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій (ФК10).
- Здатність оперувати професійною термінологією (ФК11).
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв’язків (ФК13).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Гармонія. Поліфонія**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 12 Теорія музики
ОК 13 Сольфеджіо
ОК 9 Фортепіано та концертмейстерський клас

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **«Гармонія. Поліфонія»**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН)**:**

Програмні результати навчання з дисципліни	**Шифр ПРН**
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Вільне орієнтування в історії гармонії та поліфонії, а саме знання основних етапів розвитку гармонії та поліфонії, їх історико-стильових та індивідуально-стильових особливостей.	ПНР 15
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській /менеджерській/лекторській/звукорежисерській практичній діяльності	ПНР 11
Вільне орієнтування в теорії гармонії та поліфонії, а саме знання видів акордів, гармонічних функцій, можливостей альтерації акорду, використання неакордових звуків, способів відхилень та модуляцій, видів поліфонічної фактури, поліфонічних форм, поліфонічних технік.	ПНР 11
Вміння здійснити державною мовою з використанням професійної термінології гармонічний та поліфонічний аналіз як цілісного музичного твору, так і окремих його елементів, в т. ч. визначити стильові ознаки гармонічної мови та поліфонічних прийомів у творчості композиторів різних епох, напрямів, мистецьких шкіл.	ПНР 4
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійнокатегоріальним апаратом.	ПНР 12
Вміння грати на фортепіано гармонічні звороти і послідовності відповідно до сформованих музичною практикою та теорією правил і закономірностей побудови акордів та способів їх поєднання.	ПНР 12
Вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні письмових робіт, а саме гармонізації заданого голосу, гармонізації та поліфонічній обробці народної пісні, створенні власних поліфонічних фрагментів у підголосковій, контрастно-поліфонічній чи імітаційній техніках.	ПНР 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання музичного мистецтва.	ПНР 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами

освіти після опанування навчальної дисципліни «**Гармонія. Поліфонія**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	**Шифр ПРН**
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Вільне орієнтування в історії гармонії та поліфонії, а саме знання основних етапів розвитку гармонії та поліфонії, їх історико-стильових та індивідуально-стильових особливостей.	ПНР 15
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській /менеджерській/лекторській/ звукорежисерській практичній діяльності	ПНР 11
Вільне орієнтування в теорії гармонії та поліфонії, а саме знання видів акордів, гармонічних функцій, можливостей альтерації акорду, використання неакордових звуків, способів відхилень та модуляцій, видів поліфонічної фактури, поліфонічних форм, поліфонічних технік.	ПНР 11
Вміння здійснити державною мовою з використанням професійної термінології гармонічний та поліфонічний аналіз як цілісного музичного твору, так і окремих його елементів, в т. ч. визначити стильові ознаки гармонічної мови та поліфонічних прийомів у творчості композиторів різних епох, напрямів, мистецьких шкіл.	ПНР 4
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійнокатегоріальним апаратом.	ПНР 12
Вміння грати на фортепіано гармонічні звороти і послідовності відповідно до сформованих музичною практикою та теорією правил і закономірностей побудови акордів та способів їх поєднання.	ПНР 12
Вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні письмових робіт, а саме гармонізації заданого голосу, гармонізації та поліфонічній обробці народної пісні, створенні власних поліфонічних фрагментів у підголосковій, контрастно-поліфонічній чи імітаційній техніках.	ПНР 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання музичного мистецтва.	ПНР 15

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання

Протягом курсу “Гармонія. Поліфонія” використовуються такі методи навчання:

СЛОВЕСНІ:

- *пояснення* — в розкритті сутності правил та закономірностей, вироблених музичною практикою та узагальнених навчальною дисципліною “Гармонія. Поліфонія”;
- *бесіда* — в усвідомленні студентами на основі їх попереднього досвіду та за допомогою використання форми діалогу сутності невідомих їм явищ з курсу “Гармонія. Поліфонія” або відтворенні вже відомих;
- *робота з книгою* — в пошуку студентами необхідної інформації щодо відомих та нових явищ з курсу “Гармонія. Поліфонія”, у формуванні конспектів з курсу.

НАОЧНІ:

- *ілюстрація* — у використанні нотних, фортепіанних та аудіо-прикладів, рисунків на дошці.

ПРАКТИЧНІ:

- *практична робота* — у використанні студентами набутих знань при розв’язанні гармонічних задач, побудові та грі гармонічних послідовностей, гармонічному аналізі.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- індивідуальне або групове опитування;
- тестові завдання;
- гармонічний та поліфонічний аналіз з використанням нот або аудіозапису;
- письмова робота: гармонізація заданої мелодії або басу, написання гармонічної послідовності, поліфонічних фрагментів за заданим параметром;
- гра на фортепіано акордових послідовностей, секвенцій.

Фоми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

- індивідуальне або групове опитування;
- гармонізація мелодії, басу;
- гра на фортепіано акордових послідовностей;
- гармонічний аналіз.
- написання поліфонічного фрагменту;
- поліфонічний аналіз.

Форма модульного контролю:

- тестування;
- гра на фортепіано секвенцій, акордових послідовностей;
- гармонічний аналіз.
- написання поліфонічного фрагменту;
- поліфонічний аналіз.

Форма підсумкового семестрового контролю:

- залік (3-й, 5-й семестри);
- іспит (4-й, 6-й семестри).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	30	**100**
10	8	10	10	8	8	8	8		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	30	**100**
10	10	15	10	10	15		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 3)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
Т15	Т16	Т17	Т18	Т19	Т20	30	**100**
10	10	15	10	15	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 4)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
Т21	Т22	Т23	Т24	Т25	Т26	Т27	30	**100**
10	5	10	10	10	15	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	**Модуль 1**		**Модуль 2**	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8	70	6	70
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)				
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні				

Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
Презентація				
Реферат				
Есе				
Модульна контрольна робота	1	30	1	30
Разом		**100**		**100**

Вид діяльності здобувача вищої освіти	**Модуль 3**		**Модуль 4**	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	70	7	70
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)				
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
Презентація				
Реферат				
Есе				
Модульна контрольна робота	1	30	1	30
Разом		**100**		**100**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота включає різні форми роботи, які оцінюються різною кількістю балів. Гармонія: тестування — 5 балів, гармонічний аналіз — 7 балів, гармонізація заданого голосу — 8 балів, гра на фортепіано секвенцій, акордових зворотів, послідовностей — 10 балів. Поліфонія: тестування — 5 балів, поліфонічний аналіз — 10 балів, написання поліфонічного фрагменту з використанням заданої поліфонічної техніки — 15 балів. Максимально можлива сумарна кількість балів — 30, що розподіляється за національною шкалою оцінювання наступним чином: 27 — 30 балів — "5" (відмінно), 20 — 26 балів — "4" (добре), 12 — 19 балів — 3 (задовільно), 0 — 11 балів — "2" (незадовільно).

Тести включають 10 питань, кожне з яких оцінюється в 0,5 бала. Максимальна кількість балів за практичні форми роботи набирається у випадку точного виконання поставлених завдань з продукуванням оригінальних висновків, вільним володінням і

застосуванням теоретичних положень, створенням відповідних технічним вимогам та визначеним музичною практикою естетичним цінностям власних робіт. За допускання однієї-двох дрібних неточностей при виконання практичних форм роботи оцінка знижується на 1-3 бали. За допускання двох-трьох неточностей у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень оцінка знижується на 4 — 6 балів. За не завжди точне, повне і правильне розкриття змісту матеріалу, фрагментарне вирішення завдання з допуском суттєвих помилок оцінка знижується на 7 — 15 балів. За допускання грубих помилок у практичних завданнях, не володіння спеціальною термінологією оцінка знижується на 16 — 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка *"відмінно"*, 90 — 100 балів, ***A*** (за системою ECTS) виставляється студенту у випадку, коли він дає точні або майже точні відповіді на теоретичні питання; продукує оригінальні висновки; послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал; дає різнорівневий аналіз музичних творів та їх фрагментів; пише відповідні технічним вимогам та художньо цінні письмові роботи.

Оцінка *"добре"*, 82 — 89 балів, ***B*** (за системою ECTS) виставляється студенту у випадку, коли він демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу; повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; загалом правильно виконує завдання, але допускає дві-три неточності; не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень.

Оцінка *"добре"*, 74 — 81 балів, ***C*** (за системою ECTS) виставляється студенту у випадку, коли він демонструє достатній рівень знань теоретичного матеріалу; досить повно розкриває зміст матеріалу відповідно до поставленого завдання; загалом правильно виконує завдання, але допускає дві-три неточності; допускає дві-три неточності у визначенні музикознавчих понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень; не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень.

Оцінка *"задовільно"*, 64 — 73 бали, ***D*** (за системою ECTS) виставляється студенту у випадку, коли він демонструє задовільний рівень знань; не завжди точно розкриває зміст матеріалу; не завжди повно і правильно відповідає на питання; вирішує завдання фрагментарно; допускає суттєві помилки у вирішенні завдань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

Оцінка *"задовільно"*, 60 — 63 бали, ***E*** (за системою ECTS) виставляється студенту у випадку, коли він демонструє задовільний рівень знань; не точно розкриває зміст матеріалу; не завжди повно і правильно відповідає на питання; вирішує завдання неповно; допускає суттєві помилки у вирішенні завдань; виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

Оцінка "незадовільно", 35 — 59 балів, ***FX*** (за системою ECTS) виставляється студенту у випадку, коли він виявляє знання музичного матеріалу обсягом до 50%; неповно розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не володіє спеціальною термінологією; не може впоратися з практичним завданням; допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє незадовільний рівень знань.

Оцінка "незадовільно", 0 — 34 бали, ***F*** (за системою ECTS) виставляється студенту у випадку, коли він не виявляє знання музичного матеріалу; не розкриває зміст матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні; не може впоратися з практичним завданням; допускає грубі помилки у викладенні матеріалу; демонструє вкрай незадовільний рівень знань.

<table>
<tr><td rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td><td colspan="2">Оцінка за національною шкалою</td></tr>
<tr><td>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</td><td>для заліку</td></tr>
<tr><td>90 – 100</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr>
<tr><td>82-89</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>74-81</td></tr>
<tr><td>64-73</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>60-63</td></tr>
<tr><td>35-59</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td>1-34</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr>
</table>

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Гармонізація мелодії головними тризвуками

Тема 1. Введення в курс гармонії.

Гармонія як один з музично-виразових формотворчих засобів, як принцип зв'язку акордів. Зазначення терміну "гармонія". Виразові можливості гармонії та її взаємозв'язок з іншими засобами музичної мови. Курс гармонії як навчальна дисципліна, її зміст та практичне значення. Мажоро-мінорна ладогармонічна система як основа навчального курсу гармонії. Головні акорди класичної гармонії (тризвук, септакорд, нонакорд), терцевий принцип їх будови. Неакордові звуки.

Фактура як форма викладення музичного матеріалу. Основні найпростіші типи фактур: монодична, поліфонічна, акордова, гомофонно-гармонічна. Чотириголосний виклад тризвуків: подвоєння, мелодичне положення, розташування.

Тема 2. Ладо-функційна система головних тризвуків. Поєднання головних тризвуків.

Три основні функції мажоро-мінорної ладогармонічної системи. Найвиразніше виявлення їх у головних тризвуках. Характеристика функцій. Загальна формула ладо-функціонального розвитку в музичному творі. Гармонічні звороти, їх різновиди. Поняття про голосоведення, його значення та особливості. Плавний рух як основа сполучення тризвуків. Кварто-квінтове та секундове співвідношення тризвуків. Дав способи сполучення тризвуків: гармонічний та мелодичний.

Тема 3. Гармонізація мелодії та басу головними тризвуками.

Період як форма викладення відносно закінченої думки в класичній музиці, його будова. Цезура. Головні тризвуки та їх обернення як найбільш типові акорди класичної музики. Гармонізація мелодії як розкриття її гармонічної основи. Основні принципи гармонізації без зміни розташування.

Головна мета гармонізації баса - створення логічної виразної мелодії. Вибір акордів, їх мелодичного положення та розташування. Застосування гармонічного та мелодичного поєднань, переміщення тризвуків. Правила побудови мелодії, створення різних її варіантів.

Змістовий модуль 2. Переміщення та обернення головних тризвуків.

Тема 4. Переміщення тризвуків.

Переміщення як важливий засіб підтримки мелодичного та ритмічного руху без зміни акордів. Три способи переміщання тризвуку. Особливості гармонізації мелодії з використанням переміщення тризвуків.

Тема 5. Стрибки терцієвих тонів у сопрано і тенорі.

Стрибок терцій у сопрано при гармонізації тризвуків кварто-квінтового співвідношення. Обов'язкова зміна розташування. Застосування стрибків терцієвих тонів у тенорі, особливості їх гармонізації. Використання стрибків для розширення засобів голосоведення.

Тема 6. Кадансовий квартсекстакорд.

Гармонічна будова періоду. Поняття каденції. Види каденцій. Використання в них акордів - яскравих представників функціональних груп. Серединні та заключні каденції: автентичні, плагальні, повні, половинні автентичні, половинні плагальні. Досконалі та недосконалі каденції. Типове розміщення каденцій в періоді.

Кадансовий квартсекстакорд. Функційна особливість $К_{6/4}$, його роль у періоді. Побудова в чотириголосному викладі, подвоєння, розташування. Сполучення К6/4 - D. Вживання кадансового квартсекстакорду після T, S. Переміщення. Метричні умови використання кадансового квартсекстакорду. D7 у заключный каденції. Складний каданс.

S - К6/4 - D7 -T як основна стилістична ознака музики віденських класиків. Основні принципи визначення акордів та каденцій в музичних творах.

Тема 7. Секстакорди головних тризвуків.

Функційна характеристика секстакордів. Особливості подвоєння тонів, розташування. Гармонічний спосіб сполучення тризвуків із секстакордами та двох секстакордів кварто-квінтового співвідношення. Мелодичний спосіб сполучення тризвуків із секстакордами та двох секстакордів секундового співвідношення. Особливості гармонізації стрибків основних та квінтових тонів. Змішані стрибки. Роль секстакордів в активізації голосоведення та мелодизації басу.

Тема 8. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.

Квартсекстакорди, особливості їх побудови, подвоєння, розташування. Використання квартсекстакордів у ролі прохідних та допоміжних. Утворення їх на слабків долі. Найбільш поширені прохідні квартсекстакорди I та V ступеня. Застосування їх між тризвуком та секстакордом однієї функції: T - $D_{6/4}$ - T_6 ; S - $T_{6/4}$ - S_6 . Особливості гармонізації. Використання прохідних квартсекстакордів у середині побудови. Допоміжні квартсекстакорди I та IVступеня. Застосування їх між двома тризвуками однієї функції : T - $S_{6/4}$ - T; D - $T_{6/4}$ — D.

Використання $T_{6/4}$, $D_{6/4}$ в середині побудови, $S_{6/4}$ - у додатковій каденції.

МОДУЛЬ 2

<u>Змістовий модуль 3. Повна ладо-функційна система.</u>

Тема 9. Домінантсептакорд. Загальні відомості про D_7^6 , D_9.

Септакорди як дисонуючі акордові структури. Функціональна характеристика D_7. Специфіка його будови (неповний D_7). Підготовка D_7 у гармонічному русі: септіма прохідна, приготована. Сполучення D_7 з попередніми акордами. Розв'язання повного та неповного D_7 у тоніку. Використання D_7 переважно в заключних каденціях. Обернення D_7 , їх використання в середині побудови. Сполучення обернень з попередніми акордами. Розв'язання їх в T. Прохідний $D_{4/3}$. Переміщення D_7 з оберненнями. Стрибки при розв'язанні обернень D_7. Загальні відомості про D_7 з секстою, D_9 , їх використання при гармонізації мелодії. Визначення D_7 з оберненнями в музичних прикладах.

Тема 10. Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки.

Терцієвий ряд головних та побічних тризвуків, його формування на основі спільних звуків. Утворення трьох функційних груп. Характеристика функцій, характер їх взаємодії. Логіка гармонічного руху в середині функційних груп. Вживання побічних тризвуків у західно-європейській класичній музиці. Велике поширення їх в українській, російській та музиці післякласичного періоду.

Тризвук II ступеня в мажорі, сполучення його з T, S, T_6 ,D тощо, використання. Секстакорд II ступеня в мажорі та мінорі. Особливі подвоєння. Норми голосоведення при сполученні з $K_{6/4}$, D, D_7 із оберненнями. Мелодичне сполучення II_6 із T, T_6 .

Тризвук VI ступеня, його функційна особливість. Подвоєння в залежності від застосування. Найбільш поширенні гармонічні звороти: T - VI - T; T - VI - S - II; VI - II. Норми голосоведення. Перервана каденція. Особливості розв'язання D_7 - VI.

Функційна особливість тризвуку III ступеня. Використання його в мажорі та натуральному мінорі. Найбільш поширені гармонічні звороти: T - III - T; VI - III; III - S. Загальні відомості про секстакорди III та VII ступенів. Гармонізація простих народних наспівів.

Фрігійські звороти у натуральному мінорі.

Гармонізація верхнього висхідного та нисхідного тетрахордів у мелодії з використанням гармонічних зворотів: T - S - VII_6 - T; T - III - S - D; T - T_7 - S - D; VI - III - S - D. Норми голосоведення.

Низхідний тетрахорд у басу, його гармонізація з використанням таких гармонічних послідовностей: T - T_2 - S_6 - D; T - VII - S_6 - D.

Тема 11. Септакорди II і VII ступенів та їх обернення.

Функційна характеристика II_7 та його обернень. Специфіка побудови. Приготування їх на основі загальних формул тонікою та будь-яким акордом субдомінантової групи. Розв'язання II_7 та його обернень у T та D. Використання в процесі розвитку музичного матеріалу зворотів з розв'язанням II_7 із оберненнями у D_7 із оберненнями. Використання $II_{6/5}$, $II_{4/3}$ (іноді II_7) в каденціях, розв'язання їх у $K_{6/4}$.

Прохідний зворот $II_{6/5}$ - $T_{6/4}$ - $II_{4/3}$, допоміжний II_2.

Особливий вид плагального кадансу в українській та російській музиці: $II_{6/5}$ - T. Визначення II_7 та його обернень у музичних прикладах.

Два різновиди ввідного септакорду. Функційна характеристика. Специфіка побудови. Місце VII_7 та його обернень у періоді. Приготування їх акордами T, S, D функцій, особливості сполучення. Розв'язання VII_7 та його обернень у T. Внутрішньофункційне розв'язання VII_7 та його обернень. Прохідний зворот VII_2 - D - $VII_{4/3}$; $VII_{6/5}$ - $S_{6/4}$ - VII_7 .

Драматургічна роль VII_7 та його обернень у музиці класичної епохи. Визначення VII_7 та його обернень у музичних творах.

<u>Змістовий модуль 4. Вихід за межі діатоніки: альтерація, відхилення, модуляція.</u>

Тема 12. Подвійна домінанта.

Загальні відомості про альтерацію акордів у ладі. Функційна характеристика акордів подвійної домінанти, їх види. Характерна ознака акордів DD - підвищення IV ступеня ладу. Приготування DD акордами тонічної та субдомінантової груп. Сполучення DD із $K_{6/4}$, D, D_7. Використання DD в каденціях та середині побудови. Особливості визначення акордів DD в музичних творах.

Тема 13. Загальні відомості про відхилення.

Відхилення, модуляція, співставлення. Тональності I ступеню спорідненості. Відхилення як короткочасний перехід до нової тональності. Застосування відхилень у середині побудови, відсутність кадансового закріплення. Здійснення відхилень завдяки введенню побічних D. Особливості голосоведення у відхиленні.

Тема 14. Загальні відомості про модуляцію.

Модуляція як перехід з однієї тональності в іншу з подальшим закріпленням. Процес модулювання: показ первинної тональності та підхід до спільного акорду, введення модулюючого акорду, кадансове закріплення нової тональності. Модуляція та відхилення як засоби розвитку музичної форми.

МОДУЛЬ 3.

<u>Змістовий модуль 5. Альтерація акордів домінантової і субдомінантової групи.</u>

Тема 15. Альтерація акордів домінантової групи.

Підвищення і пониженні II ступеню в мажорі, що дає D, D7, D9 з підвищеною і пониженою квінтою, VII і VII7 з підвищеною і пониженою терцією. Альтеровані акорди VII7 і D9 в натуральному і гармонічному мажорному ладах. Виразове значення альтерованих акордів домінантової групи зі збільшеною секстою. Готування альтерованих акордів домінантової групи діатонічною D, II5/3, II7, DD. Розв’язання альтерованих звуків в акордах домінантової групи за тяжінням.

Пониження II ступеню в мінорі, що дає D, D7, D9 з пониженою квінтою, VII і VII7 з пониженою терцією.

Тема 16. Альтерація акордів субдомінантової групи.

Хроматична зміна II ступеню гами — важлива складова альтерації акордів субдомінантової групи: підвищення та пониження в мажорі, пониження в мінорі. Неаполітанський секстакорд — найбільш розповсюджений акорд групи альтерованої субдомінанти. Використовується в мінорі і гармонічному мажорі, подвоєння терції. Приготування акордами тоніки та субдомінанти, розв’язання в кадансовий квартсекстакорд чи домінанту. Тризвук та септакорд II пониженого ступеня.

<u>Змістовий модуль 6. Неакордові звуки.</u>

Тема 17. Затримання.

Затримання — неакордовий звук, що вводиться на початку долі й відтягує появу акордового звука, який завжди метрично слабший. Затримання може займати як частину долі, так і такт чи навіть кілька тактів (у швидких темпах).

Класифікація: за напрямком руху — низхідне і висхідне, за приготуванням — приготоване

(залишився від попереднього акорду) і неприготоване (з'являється з появою акорду), за кількістю задіяних голосів — в одному голосі та в кількох голосах.

Тема 18. Прохідні неакордові звуки.

Прохідний звук — неакордовий звук, що з'являється в поступеневому висхідному чи низхідному русі між двома сусідніми за висотою акордовими звуками на слабшій долі такту. Може з'єднувати два варіанти одного акорду або два різні акорди. Між двома акордовими звуками може вміститися від одного до багатьох неакордових звуків.

Класифікація: за напрямком руху — висхідний та низхідний, за ладовою приналежністю: діатонічний та хроматичний, за кількістю задіяних голосів: в одному голосі та в кількох голосах.

Можливе розташування хроматичного прохідного звуку між двома акордовими звуками, акордовим та діатонічним прохідним звуками. Вагомість дотримання правопису хроматичної гами при використанні хроматичних прохідних звуків. Ритмічна умова — однакова або коротша тривалість прохідного звуку відносно попереднього акордового звуку. Звуковисотна умова — уникання неправильних подвоєнь, прихованих паралельних квінт.

Тема 19. Допоміжні неакордові звуки.

Допоміжний звук — неакордовий звук, розташований між акордовим звуком і його повторенням на ступінь нижче або вище на метрично слабшій долі. Може з'єднувати два варіанти одного акорду або два різні акорди.

Класифікація: за ладовою приналежністю: діатонічний та хроматичний, за напрямком руху — верхній / нижній, за кількістю задіяних голосів: в одному голосі та в кількох голосах. Заборона використовувати допоміжний звук до одного з голосів унісону, до нижнього голосу, який із сусіднім верхнім утворює октаву (окрім басу), прихованих паралельних квінт.

Стрибкові допоміжні — неприготовані і нерозв'язані (камбіата).

Тема 20. Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.

Індивідуалізація музичних стилів та манери письма композиторів XIX століття. Характерне явище - поява "іменних" гармоній ("Шубертовська" VI; "шопенівський" D_7 , "тристанів акорд", "рахманіновська гармонія" тощо). Роль септакордів I, III, IV, VI ступенів.

Загальна тенденція на поступове розхитування мажоро-мінорної системи. Загострення гармонічних тяжінь, гармонічної напруги, через хроматизацію гармонії, альтерацію нестійких акордів. Зближення завдяки альтерації звучання акордів різних функцій, різних ступенів, різних тональностей.

XX століття як епоха нової поліфоно-гармонічної форми багатоголосся. Монодійно-гармонічна ладова система в сучасній музиці. Особливості структури акордів. Поліфункційність. Полігармонія. Нарощування акордової вертикалі - характерна риса сучасної акордики.

МОДУЛЬ 4.

<u>Змістовий модуль 7. Введення в курс поліфонії</u>.

Тема 21. Загальна характеристика поліфонічної музики. Види поліфонії.

Поліфонія як один із найважливіших засобів музичної виразності і засобів композиції. Визначення поліфонії як виду багатоголосся, основаного на поєднанні двох і більше самостійних мелодій або фактурних комплексів. Художня значимість кожного з голосів поліфонічного цілого. Закономірності поліфонічної музики: домінування горизонтального начала при вагомості вертикалей, образна складність і багатогранність, вагоме значення раціонального підходу, безперервність, "текучість" розвитку, забезпечується незбіганням каденцій, цезур, кульмінацій, акцентів при спільності заключних каденції та можливості спільного початку.

Види поліфонії: підголоскова, контрастна та імітаційна. Підголоскова поліфонія, основана на одночасному звучанні кількох варіантів однієї мелодії. Контрастна полфонія, основана на одночасному звучанні кількох різних самостійних мелодій. Імітаційна поліфонія, основана на початковому звучанні однієї теми й наступному її почерговому проведенні в інших голосах.

Практична робота: визначення на слух видів поліфонії в музичних творах і їх фрагментах.

Тема 22. Загальний огляд історії розвитку поліфонії.

Значення жанру органуму в виникненні поліфонії. Поліфонічна музика періоду Ars Antiqua: мелізматичний і метризований органуми — перші музичні поліфонічні жанри, техніка Stimmtaush. Виникнення жанру ізоритмічного мотету і багатоголосної меси в період Ars Nova, їх особливості в творчості Ф. де Вітрі та Г. де Машо.

Виникнення і розвиток жанру мадригалу в ренесансній музиці, поліфонія строгого стилю в творчості композиторів нідерландської (франко-фламандської) школи. Здобутки композиторів нідерландської школи: розробка принципу комплементарності голосів, усіх форм імітації та канону першого і другого розрядів, безкінечних канонів, канонічних секвенцій, різних видів складного контрапункту, в т. ч. поліфонічно-варіаційних методів роботи з темою — ритмічної аугментації та дімінуції, інверсії, ракоходу. Особливості поліфонічних тем строго стилю: плавність, неквадратність, обмежений діапазон, трактування стрибків і консонансів.

Формування поліфонії вільного стилю в бароковій музиці, її специфіка в модифікації принципів поліфонії строго стилю: насичення поліфонічних тем ритмічною і звуковисотною характерністю (формульністю), необмеженість діапазону, інтервальних послідовностей, залежність від гармонічного плану твору, кристалізація двох-, трьох-, чотириголосного складу, значення контрастної поліфонії на рівні з імітаційною. Виникнення жанру фуги, поліфонічних циклів. Творчість Й. С. Баха — вершина розвитку поліфонічної музики.

Значення поліфонічних форм і технік в гомофонно-гармонічному стилі класико-романтичного періоду. Імітація і складний контрапункт як важливі методи роботи з темою і драматургічні засоби в сонатно-симфонічних циклах. Поліфонізовані сонатні форми в творчості В. А. Моцарта і Л. ван Бетховена пізнього періоду. Зображальна функція фугованих форм в романтичній музиці. Використання контрастної поліфонії в оперній музиці, в т .ч. в лейтмотивних системах, ансамблях контрасту. Полімелодизм інструментальних тем романтичного стилю в творчості Р. Шумана, С. Рахманінова, А. Скрябіна та ін.

Поліфонія в музиці XX ст. як визначальний спосіб музичного висловлювання. Можливості поліфонічних тем в межах хроматичної тональності та асиметричного ритму. Значення стильового напрямку неокласицизму у зверненні до поліфонічних форм і технік минулого. “Поліявища” (поліметрія, поліладовість, політональність, поліакордика) як вагомі елементи музики XX ст. Творчість композиторів нововіденської школи, І. Стравінського, П. Гіндеміта, Д. Шостаковича — яскравий приклад поліфонічної музики першої половини XX ст.

Розвиток поліфонічних технік в другій половині XX ст. Виникнення мікрополіфонії в творчості Д. Лігеті, використання поліфонії пластів. Полістилістика — важливий принцип і техніка композиції в музиці постмодернізму.

Тема 23. Підголоскова поліфонія.

Гетерофонія як найдавніший вид багатоголосся, перехідна форма від монодії до поліфонії. Характерні особливості гетерофонії: ідентичний або майже ідентичний ритм, одноголосся з періодичним відгалуженням або рух різними інтервалами, при якому вгадується приблизно та ж мелодія, вузький діапазон.

Підголоскова поліфонія — вид гетерофонії, що характеризується розвиненістю голосів, розробленістю їх висотно-гармонічних співвідношень. Підголоскова поліфонія, основана на одночасному звучанні кількох варіантів однієї мелодії. Українська, російська, білоруська народна лірика — яскраві приклади підголоскової поліфонії.

Практична робота: написання обраної української народної пісні в триголосній підголосковій фактурі. Практичні рекомендації: початок з одноголосного заспіву з подальшим переходом у триголосся, розташування основної мелодії в середньому голосі, трактування верхнього та басового голосів як варіантів основної мелодії, їх рівноправність, дублювання верхнім голосом (вивід) середнього голосу в терцію з незначними розходженнями чи власними орнаментальними варіантами, функція гармонічну основу нижнього голосу, найменша його розвиненість в порівнянні з двома верхніми голосами; можливість неодночасного вступу голосів та їх вільних тимчасових виключень, появи не регламентованих класичною гармонією вертикалей (співзвучч нетерцієвої будови), обов’язкове завершення пісні в унісон або в октаву.

<u>Змістовий модуль 8. Контрастна поліфонія</u>.

Тема 24. Простий контрапункт.

Поняття контрапункту в широкому сенсі як синонім до слова “поліфонія” та у вузькому як

принципи взаємодії голосів у поліфонії. Принципи контрастності та єдності голосів як базові в організації контрапункту. Досягання контрастності голосів за рахунок ритмічної комплементарності (одночасного використанням в голосах різних ритмічних фігур), різної направленості звуковисотних ліній, неспівпадіння фразування (неспівпадіння вступу і завершення голосів, кульмінацій, цезур), відмінних артикуляції та динаміки. Створення єдності голосів за допомогою спільного метру, ладу, тональності, благозвучності інтервалів між голосами на сильних долях, спільного гармонічного плану, форми з однаковими кінцівками розділів і твору загалом.

Типи контрасту: доповнення, протиставлення, конфліктне зіштовхнення. Значний вплив на рівень контрасту жанрового наповнення тем, ладу, тональності, розміру.

Практична робота: написання триголосного контрапукнту в контрастно-поліфонічній техніці. Практичні рекомендації: самостійність і цілісність кожного голосу (досягається використанням схожих мотивів, вибудуванням логічного розвитку), наявність в кожному голосів рухливих і більш статичних фрагментів, перевага протилежного і скісного руху голосів, одночасне поєднання більш рухливих і менш рухливих голосів, використання для кожного голосу своєї теситури, заборона дублювання голосами одне одного та синхронного руху, уникання дисонансів на сильних і відносно долях (за винятком епізодичних затримань), очевидних рухів по розкладених акордах (маскувати неакордовими звуками).

Тема 25. Складний контрапункт.

Явище складного контрапункту, що базується на повторенні зі зміною мелодій в голосах або зміною співвідношення між голосами. Початкове і похідне з'єднання голосів. Рухомий контрапункт як вид складного контрапункту, в якому похідне з'єднання утворюється в результаті зміни співвідношення мелодій шляхом їх руху відносно одне одної по вертикалі, горизонталі або водночас по вертикалі і горизонталі. Види рухомого контрапункту: вертикально-рухомий (зміна співвідношення мелодій шляхом їх руху по вертикалі), горизонтально-рухомий (зміна співвідношення мелодій шляхом їх руху по горизонатлі), подвійно-рухомий (зміна співвідношення мелодій шляхом їх руху водночас по вертикалі та горизонталі). Пряма перестановка — перестановка голосів по вертикалі, що не призводить до зміни їх місць (верхній залишається верхнім, нижній — нижнім). Протилежна перестановка — перестановка голосів по вертикалі, що призводить до обміну їх місцями (верхній стає нижнім, нижній — верхнім). Подвійний контрапункт — різновид вертикально-рухомого контрапункту з протилежною перестановкою голосів.

Індекс вертикаліс (Iv) — інтервал, на який змінюються голоси при вертикальній перестановці. Вирахування Iv шляхом додавання або віднімання інтервалів, на які рухаються голоси, де кожен інтервал записується цифрою, меншою на 1 за їх ступеневу величину.

Структурно-змінюючий контрапункт, де в похідному з'єднанні мелодії змінюються за допомогою інверсії, ракоходу, аугментації (ритмічного збільшення), дімінуції (ритмічного зменшення).

Практична робота: написання поліфонічної побудови з використанням рухомого і структурно-змінюючого контрапунктів.

<u>Змістовий модуль 9. Імітаційна поліфонія</u>.

Тема 26. Поняття і види імітації.

Визначення імітаційної поліфонії як тієї, що базується на початковому звучанні однієї теми й наступному її почерговому проведенні в інших голосах. Роль використання спільної теми у формуванні цілісності музичного твору. Пропоста — голос, що першим викладає музичну тему. Ріспоста — голос, що імітує (повторює) тему. Інтервал вступу імітуючих голосів, відстань вступу, кількість пропост і ріспост, точність відповіді як базові аспекти вивчення імітації. Розповсюдженість кварто-квінтових імітацій у тоніко-домінантовому співвідношенні тональностей в музиці XV – XIX ст., можливість використання дисонуючих інтервалів вступу голосів у поліфонічній музиці XX ст. Близька відстань вступу голосів в імітаційній поліфонії строгого стилю і більша відстань в музиці з XVII ст.

Поняття протискладнення — контрапункт до імітуючого голосу. Різновили імітації: пряма, інверсійна (дзеркальна), імітація в аугментації, дімінуції, ракоході. Строга імітація, при якій зберігається ритм і ступенева величина інтервалів, і вільна імітація, що передбачає інтервальні та ритмічні зміни. Подвійні та потрійні імітація — одночасний виклад відповідно двох чи трьох

пропост. Проста і канонічна імітація, де проста імітація — повторення фрагменту теми в її початково одноголосному викладі, канонічна імітація — імітація початкового голосу (пропости) на всіх або майже всіх ділянках його розвитку. Поняття канону першого і другого розряду, подвійного канону, безкінечного канону, канонічної секвенції.

Практична робота: написання імітацій прямих, в інверсії, аугментації, дімінуції, ракоході, канону І розряду, безкінечного канону, канонічної секвенції.

Тема 27. Фуга — вершина розвитку імітаційної поліфонії.

Фуга — поліфонічна форма, основана на почерговому проведенні однієї (рідше — двох або трьох) теми в різних голосах. Чергування фрагментів форми з темою і протискладненнями та інтермедій — фрагментів форми без теми. Експозиція та вільний розділ фуги, де експозиція — початкове проведення теми почергово в усіх голосах, вільний розділ — наступний за експозицією фрагмент, що в свою чергу може містити серединний (розробковий) і заключний (репризний) розділи.

Теми фуг за типом atacca, andamente, sogetto. Початковий мотив як найбільш характерне зерно теми за рахунок виразної ритмічної групи або інтервального ходу. Утримане та неутримане протискладнення. Вагомість ритмічної контрастності теми і протискладнення. Проведення в розробковому розділі теми в різних тональностях (часто субдомінантової сфери) і перетвореннях, в репризному — в основній тональності, можливість домінантового органного пункту.

Різні системи класифікації фуги: за кількістю тем — проста, подвійна, потрійна фуга; за кількістю голосів — двоголосна, триголосна, чотириголосна, п’ятиголосна фуга.

Фуга як окремий твір або частина бінарного поліфонічного чи сонатно-симфонічного циклу. Фуги в творчості Г. Ф. Генделя, Й. С. Баха, Л. ван Бетховена, Й. Брамса, П. Гіндеміта, Б. Бартока, Д. Шостаковича, Р. Щедріна.

Практична робота: написання тем фуг в мажоро-мінорній та хроматичній тональних системах, експозиції фуги на власну тему.

6.2.Структура навчальної дисципліни

Освітня програма “Естрадне мистецтво, інструменталісти” (чотири роки навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин: 240					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
	240		148			92
1-й семестр Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Гармонізація мелодії головними тризвуками.						
Тема 1. Введення в курс гармонії.	6		4			2
Тема 2. Ладо-функційна система головних тризвуків. Поєднання головних тризвуків.	6		4			2
Тема 3. Гармонізація мелодії та басу головними тризвуками.	10		6			4
Разом за змістовий модуль 1	**22**		**14**			**8**
Змістовий модуль 2. Переміщення та обернення головних тризвуків.						
Тема 4. Переміщення тризвуків.	7		4			3
Тема 5. Стрибки терцієвих тонів у сопрано і тенорі.	7		4			3
Тема 6. Кадансовий квартсекстакорд.	3		2			1

Тема 7. Секстакорди головних тризвуків.	3		2			1
Тема 8. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	6		4			2
Разом за змістовий модуль 2	**26**		**16**			**10**
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль 1	**50**		**32**			**18**
2-й семестр Модуль 2						
Змістовий модуль 3. Повна ладо-функційна система						
Тема 9. Домінантсептакорд**.** Загальні відомості про D_7^6 , D_9.	10		6			4
Тема 10. Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки.	10		6			4
Тема 11. Септакорди II і VII ступенів та їх обернення.	14		8			6
Разом за змістовий модуль 3	**34**		**20**			**14**
Змістовий модуль 4. Вихід за межі діатоніки: альтерація, відхилення, модуляція						
Тема 12. Подвійна домінанта.	10		6			4
Тема 13. Загальні відомості про відхилення.	10		6			4
Тема 14. Загальні відомості про модуляцію.	14		8			6
Разом за змістовий модуль 4	**34**		**20**			**14**
Модульна контрольна робота	2		**2**			
Разом за модуль 2	**70**		**42**			**28**
3-й семестр Модуль 3						
Змістовий модуль 5. Альтерація акордів домінантової і субдомінантової групи						
Тема 15. Альтерація акордів домінантової групи.	6		4			2
Тема 16. Альтерація акордів субдомінантової групи.	6		4			2
Разом за змістовий модуль 5	**12**		**8**			**4**
Змістовий модуль 6. Неакордові звуки						
Тема 17. Затримання.	10		6			4
Тема 18. Прохідні неакордові звуки.	10		6			4
Тема 19. Допоміжні неакордові звуки.	10		6			4
Тема 20. Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.	6		4			2
Разом за змістовий модуль 6	**38**		**24**			**14**
Модульна контрольна робота			2			
Разом за модуль 3	**50**		**32**			**18**
4-й семестр Модуль 4						
Змістовий модуль 7. Введення в курс поліфонії						
Тема 21. Загальна характеристика поліфонічної музики. Види поліфонії.	6		4			2
Тема 22. Загальний огляд історії розвитку поліфонії.	4		2			2
Тема 23. Підголоскова поліфонія.	10		6			4
Разом за змістовий модуль 5	**20**		**12**			**8**
Змістовий модуль 8. Контрастна поліфонія						
Тема 24. Простий дво- і триголосний контрапункт.	10		6			4
Тема 25. Складний контрапункт.	14		8			6
Разом за змістовий модуль 6	**24**		**14**			**10**
Змістовий модуль 9. Імітаційна поліфонія						
Тема 26. Поняття і види імітації.	14		8			6
Тема 27. Фуга — вершина розвитку імітаційної поліфонії.	10		6			4

Разом за змістовий модуль 7	**24**		**14**			**10**
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль 4	**70**		**42**			**28**
Усього	**240**		**148**			**92**

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Введення в курс гармонії.	4	2
2	Ладо-функційна система головних тризвуків. Поєднання головних тризвуків.	4	2
3	Гармонізація мелодії та басу головними тризвуками.	6	2
4	Переміщення тризвуків.	4	2
5	Стрибки терцієвих тонів у сопрано і тенорі.	4	2
6	Кадансовий квартсекстакорд.	2	2
7	Секстакорди головних тризвуків.	2	
8	Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	4	2
9	Домінантсептакорд. Загальні відомості про D_7^6 , D_9.	6	2
10	Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки.	6	2
11	Септакорди II і VII ступенів та їх обернення.	8	2
12	Подвійна домінанта.	6	2
13	Загальні відомості про відхилення.	6	2
14	Загальні відомості про модуляцію.	8	2
15	Альтерація акордів домінантової групи.	4	
16	Альтерація акордів субдомінантової групи.	4	
17	Затримання.	6	2
18	Прохідні неакордові звуки.	6	2
19	Допоміжні неакордові звуки.	6	2
20	Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.	4	
21	Загальна характеристика поліфонічної музики. Види поліфонії.	4	2
22	Загальний огляд історії розвитку поліфонії.	2	
23	Підголоскова поліфонія.	6	2
24	Простий дво- і триголосний контрапункт.	6	2
25	Складний контрапункт.	8	2
26	Поняття і види імітації.	8	2
27	Фуга — вершина розвитку імітаційної поліфонії.	6	2
	Разом	**140**	**44**

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Введення в курс гармонії.	4	6
2	Ладо-функційна система головних тризвуків. Поєднання головних тризвуків.	4	6
3	Гармонізація мелодії та басу головними тризвуками.	6	8
4	Переміщення тризвуків.	4	6
5	Стрибки терцієвих тонів у сопрано і тенорі.	4	6
6	Кадансовий квартсекстакорд.	4	4
7	Секстакорди головних тризвуків.	4	6
8	Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	4	4

9	Домінантсептакорд. Загальні відомості про D_7^6 , D_9.	6	6
10	Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки.	6	8
11	Септакорди II і VII ступенів та їх обернення.	8	10
12	Подвійна домінанта.	6	8
13	Загальні відомості про відхилення.	8	10
14	Загальні відомості про модуляцію.	10	12
15	Альтерація акордів домінантової групи.	4	6
16	Альтерація акордів субдомінантової групи.	6	6
17	Затримання.	6	6
18	Прохідні неакордові звуки.	6	6
19	Допоміжні неакордові звуки.	8	10
20	Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.	4	6
21	Загальна характеристика поліфонічної музики. Види поліфонії.	4	6
22	Загальний огляд історії розвитку поліфонії.	2	4
23	Підголоскова поліфонія.	6	8
24	Простий дво- і триголосний контрапункт.	6	8
25	Складний контрапункт.	8	10
26	Поняття і види імітації.	8	10
27	Фуга — вершина розвитку імітаційної поліфонії.	8	10
	Разом	**92**	**196**

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: аудіо-система для відтворення музичних записів.
Обладнання: фортепіано, парти, стільці, шафа для навчальних матеріалів, крейда, губка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Алексеев Б. К. Задачи по гармонии. Учебное пособие для учащихся музыкальных училищ. — 2-е изд., дополненное. М.: Музыка, 1976. 248 с.
2. Григорьев, С. Учебник полифонии: [для муз. уч-щ и консерватории] / С.Григорьев, Т. Мюллер. – 4-е изд. М. : Музыка, 1985. – 304 с.
3. Дубовский И., Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. М.: Музыка, 1986. 480 с.
4. Мюллер Т. Полифонический аналіз: хрестоматия / Т. Мюллер. М.: Музыка 1964. – 238 с.
5. Мюллер Т. Полифония: учебник / Т. Мюллер. М.: Музыка, 1988. – 335 с.
6. Скребков С. Учебник полифонии / С. Скребков. М.: Музыка, 1982. – 272 с.
7. Скребков С.С., Скребкова О.Л. Хрестоматия по гармоническому анализу. М.: Музыка, 1978.
8. Фраёнов В.П. Учебник полифонии. М., 1987. 2-е изд. М., 2000.

9. Холопов Ю. Гармония: Теоретический курс: Учебник. Спб.: Лань, 2003. 544 с.
10. Яковцевская Н. Н. 111 задач по гармонии : учебное пособие для музыкальных колледжей и консерваторий. Санкт-Петербург : Композитор - Санкт-Петербург, 2013. - 37, [1] с. : ноты, табл.;

Допоміжна література

1. Абызова Е. Н. Гармония. М.: Музыка, 2008. 383 с.
2. Бершадская Т. Лекции по гармонии. Изд. 2-е, доп. Л.: Музыка, 1985. 238 с.
3. Вознюк П. Т. Гармонія : навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації / Вознюк П. Т., Поляковська С. П. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 144 с. : ноти.
4. История полифонии. В 7 вып. Вып. 1 : Многоголосие средневековья. X – XIV вв. / Евдокимова Ю. М.: Музыка, 1983. 454 с.
5. История полифонии. В 7 вып. Вып. 2 А. Музыка эпохи Возрождения: XV век / Евдокимова Ю. М.: Музыка, 1989. 414 с.
6. История полифонии. В 7 вып. Вып. 2 Б. Музыка эпохи Возрождения: XVI век / Дубравская Т. М.: Музыка, 1996. 413 с.
7. История полифонии. В 7 вып. Вып. 3. Западноевропейская музыка XVII — первой четверти XIX в. / Протопопов В. М.: Музыка, 1985. 494 с.
8. История полифонии. В 7 вып. Вып. 4. Западноевропейская музыка XIX — начала XX века / Протопопов В. М.: Музыка, 1986. 319 с.
9. Мясоедов А. Задачи по гармонии. 3-е изд. — М.: Музыка, 1981. 80 с.
10. Мясоедов А. Н. Учебник гармонии. М.: Музыка, 1980. 319 с.
11. Пясковський І. Поліфонія в українській музиці. Навч. Посібник. К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2012. 272 с.
12. Тюлин Ю.Н., Привано Н.Г. Учебник гармонии. Изд. 3-е, дополненное. М.: Музыка, 1986. 480 с.

Інформаційні джерела в мережі інтернет

1. Берков В.О. Гармония. URL: https://www.belcanto.ru/garmonia.html
2. Протопопов В.В. Полифония. URL: https://www.belcanto.ru/polifonia.html
3. Фраёнов В.П. Строгий стиль. URL: https://www.belcanto.ru/strogy.html
4. Фраёнов В.П. Сбоводный стиль. URL: https://www.belcanto.ru/svobstil.html

Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2020/ 2021 н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №1 від «28» серпня 2020 р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____від «____»_____20____р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____від «____»_____20____р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток____).
(потрібне підкреслити)

протокол №____від «____»_____20____р. Завідувач кафедри _____